

Madách

A nép visszatért
a kapához
és elaggott, megúnt, gyáva és ismerős isteneihez, —

eladó áruját vette számba
úr és kereskedő,
költő, szűz, özvegy
és félkarját, lábát vesztett csonka harcos, —
valami, — eladható; — volt mindenkinek,
hiszen a villám,
az a vakítófényű, egykori villám,
aranyat olvasztott
ott, hová levágott! —
s hová nem vágott le? —

olvadt arancserepekkel és alvadt vércseppekkel
volt tele az ország, —
Tokajban aranyból kunkorodó
szőlőkacsra letek,
Kalocsán aranyat izzadt a homok, —
a felhőkön kopogó négy lovas messze járt,
— még megvillant a kasza, vagy a mérleg serpenyője, —
dámák táncoltak a pesti Vigadóban:
kőrmagyart, palotást, csárdást,
csupa nemzeti táncot! —
néhányan ereklyéket
gyűjtögettek:
kötelet, csigát, pallost,
hajszálakból a börtönben font picit erszényt,
Kossuth-bankót,
és motyogtak hozzá, —
és a fonókban évről-évre
szivárványosabbak és üresebbek lettek a mesék, —
mit lehet itt tenni? — töpregtél
csigázva emlékekkel
s olvasmányokkal idegeidet és zúgó önmagad, —

megmutatta magát minden
és mindenki
leplezetlenül, —
erő tört erő ellen, elnyelte ellenfelét
és önmaga ellenfelévé változott, —
húsukat vesztett törvények ültek a boltokban,

jártak az utcán, az iparcsarnokokban,
a jegenyés országutakon,
törpe piramisokat emeltek kőből és gondolatból,
nyakaztak, nyakasztattak és hajtották a tőkére nyakukat, —
szólt a zene, —
a négy vágózó lovas messze járt, —
a villám kiolvadt aranycseppeket hagyott, —

mit lehet itt tenni? —
poharat emeltél a szádhoz
s a mámor, az édes mámor elmaradt, —
sem az ölelés nem adott feledést, sem a játék,
és nem adtak nyugalmat a nagy eszmék, —

szemet égető volt az ébredés röntgensugarak fényében! —
élhet-e valaki sokáig csontvázak között? —
láthatja-e örökké
csak a lényeket? —
rózsaszín hús és rózsaszín álmok nélkül,
csak a változás egyhangúságát,
s az egyformaság változásait? —

az illúziók fehér keresztjei úgy sorakoztak,
mint a XX. század katonatemetőiben, —

a történelem vetőgépe kereszteteket vetett, —
a nép visszatért a kapához és
ismerős isteneihez, —
Tokajban arany szőlőkacsra letek,
Kalocsán aranyat izzadt a homok,
Mórnál ismeretlen koponyát fordított napiényre az eke, —

maradt a tollad! —
és azt hitted, semmi sem maradt az ábrádok tornyaiból
és hogyha maradt volna...
és azt ami még maradt...
azt is lebontod azzal az egy szál tollal,
hogy tanuljon látni és élni az utód, —
hogy maradjon a tapasztalás, —
de
át tudod-e adni gyermekeidnek
pörkölődő bőröd bűdös füstjének emlékét,
csontod roppanó hangjának emlékét,
a percet, amikor fehér fények közt kiléptél magadból? —

maguk akarják megtanulni mind!
Az izzó kályhához nyúlnak és megégnek,
belenéznek a napba és megvakulnak,

kíváncsiságból a szakadék szélére lépnek
és kalimpálva szárnyukért imádkoznának, —
maguk akarják megtanulni a méz ízét,
bokorba nyúlnak, nem sejtik benne a kígyót,
a tél próbáját, tavasz melegét,
tanulnak, azt hiszik,
pedig csak engedelmeskednek, —

mégis, minden kell nekik, ami neked kellett! —
a változás és egyhangúság,
lényeg és látszat,
a rózsaszín hús tanulsága
és a mélyben meghúzódó csontok, —

Imre, Imre, —
véletlenül barátom nevét hordozod, —
Imre, Imre, —
véletlenül száz évvel vagyok idősebb nálad, —
romboló tollad építi a vigasztalást, —
úgy látlak, ahogy egyszer kisfiam szívét
láttam dobogni a röntgen üveglapja mögött
és elszorult tőle a torkom, —
és napokon át
— szemem se kellett lehúynom érte, —
semmi mást nem láttam,
csak egy óriási szívét,

Gépkocsik és egyéb közlekedési eszközök
tartják megszállva állandóan az utakat
ahogy ütemre vert és meg nem állt.

JOBBÁGY KÁROLY:

Madách

„Göthös, tyúkmellű tekintetes úr,
szegény...

— mondták —

köhögés fojtogatja..”

és félreálltak, kalapjuk levéve
a parasztok, ha mellettük elzörgött
kopott kocsija Balassagyarmatra.

Mosolyára ki emlékszik? Bajúsza
e két varjúszárny mikor rándult széjjel?